

**WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
w BIAŁYMSTOKU
DELEGATURA w ŁOMŻY
18-400 Łomża, ul. Nowa 2
tel./fax 86/216-34-08**

Ł.5183.1.2020.IT

**Pan Dariusz Koniecko
Dyrektor Zespołu Szkół
im. Bolesława Podedwornego
w Nieckowie**

Odpowiadając na Pana wniosek o wydanie zaleceń konserwatorskich, w związku z planowanym remontem zabytkowego dworu w Nieckowie, po zapoznaniu się z załączonymi do wniosku dokumentami i przeprowadzeniu oględzin budynku dworu oraz zgromadzeniu i analizie dokumentacji dotyczącej dworu, znajdującej się w zbiorach Zespołu Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie, archiwum tut. Delegatury i Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Warszawie Oddział w Grodzisku Mazowieckim, działając na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2067 ze zm.), przedstawiam następujące zalecenia konserwatorskie:

1. Zaleca się zachowanie wartości zabytkowych dworu (materialnych i niematerialnych), których nośnikiem jest struktura materialna zabytku, czyli substancja zabytkowa (w tym historyczne materiały i technologie) oraz wygląd zabytku (historyczne opracowanie bryły i elewacji, historyczne rozplanowanie wnętrza, historyczne elementy wystroju i wyposażenia).
2. Zaleca się zachowanie historycznej formy bryły (geometrii dachu, wysokości okapu i kalenicy, spadków połaci) i opracowania elewacji.
3. Zaleca się wykonanie aktualnej inwentaryzacji architektonicznej dworu.
4. Zaleca się wykonanie ekspertyzy technicznej wskazującej na przyczyny nieszczelności pokrycia dachu (wadliwie wykonane pokrycie, wadliwie wykonane obróbki blacharskie, błędy konstrukcyjne itd.) i zawilgocenia murów (betonowa opaska, źle ukształtowane spadki wokół budynku czy została wykonana izolacja pozioma itd.).
5. Zaleca się konserwację oryginalnych, spełniających wymogi techniczne, elementów konstrukcji więźby dachowej, w tym sygnaturki oraz stropu, ich zabezpieczenie, naprawę, uzupełnienie i wzmocnienie. Dopuszcza się wymianę elementów zniszczonych, nie spełniających wymogów technicznych i zaleca się ich odtworzenie. Elementy rekonstruowane powinny być wykonywane tymi samymi metodami i materiałami, jakie stosowano podczas budowy.

6. Zaleca się stosowanie pokrycia dachu z dachówki ceramicznej, dopuszcza się wykorzystanie istniejących dachówek, po ich oczyszczeniu i zabezpieczeniu lub wykonanie pokrycia z nowej dachówki nawiązującej formą i kolorystyką do historycznej dachówki ceramicznej (stare dachówki miały niejednorodną barwę palonej cegły, w odcieniach ceglastej czerwieni).
7. Zaleca się wymianę rynien i rur spustowych na nowe, z blachy ocynkowanej lub tytanowo-cynkowej, w naturalnym kolorze (niepowlekana).
8. Zaleca się usunięcie betonowej opaski wokół budynku i wykonanie odwodnienia na podstawie ekspertyzy, o której mowa w pkt. 4.
9. Zaleca się wykonanie remontu elewacji, usunięcie odspajających się warstw malarskich, oczyszczenie i naprawę mineralnych tynków zewnętrznych, pomalowanie jasnymi farbami krzemianowymi charakteryzującymi się świetlistą, transparentną powłoką (kolor ciepłej bieli lub bardzo jasnego piasku). Zaleca się przywrócenie oryginalnej formy detali (gzymśów, fryzu itd.) oraz faktur tynku zewnętrznego, które zostały zmienione lub uproszczone podczas remontu w l. 90. XX w. – na podstawie zachowanej ikonografii.
10. Zaleca się zachowanie jednorodnej stolarki okiennej, co oznacza naprawę istniejącej stolarki okiennej albo jej wymianę w całości na nowe okna drewniane, zachowujące formę okien historycznych.
11. Zaleca się remont głównych schodów zewnętrznych i wykonanie nowej okładziny z regularnych płyt kamiennych.
12. Zaleca się przywrócenie historycznej i jednorodnej formy stolarki drzwiowej w całym budynku: drewnianej, płycinowo-ramowej, wykonanej wg zachowanej ikonografii. Zaleca się zachowanie drewnianych obramień okiennych w oknach dworu, ale usunięcie tychże w oknach oficyny.
13. Zaleca się przeanalizowanie możliwości przeprojektowania schodów zewnętrznych do oficyny oraz do piwnic oficyny i dworu, ograniczając ich gabaryt lub przeniesienia ich z obecnego miejsca w elewacji frontowej na elewację boczną oficyny oraz stworzenia powiązania komunikacyjnego obu piwnic.
14. Zaleca się przeanalizowanie możliwości bezpośredniego skomunikowania dworu z oficyną (wnętrze) oraz przeniesienia do oficyny i ewentualnie do piwnic oficyny pomieszczeń kuchennych, magazynowych i sanitariatów, a tym samym umożliwienia przywrócenia pomieszczeniom dworu ich historycznego, bardziej reprezentacyjnego charakteru.
15. Zaleca się przeanalizowanie możliwości zagospodarowania i wyeksponowania piwnic dworu (prawdopodobnie jedynej, zachowanego elementu oryginalnej struktury materialnej zabytku).

16. Zaleca się przeanalizowanie możliwości przebudowy lukarn wykonanych w l. 90. XX w. na lukarny nawiązujące do wzorów historycznych z XIX w.

17. Dopuszcza się modernizację infrastruktury technicznej, w tym instalacji wentylacyjnej pod warunkiem, że działania modernizacyjne nie będą skutkowały uszczerbkiem dla wartości zabytku, nie spowodują pogarszania wyglądu pomieszczeń wewnątrz i wyglądu zewnętrznego dworu i oficyny.

18. Dopuszcza się wymianę posadzek wewnętrznych: w pomieszczeniach reprezentacyjnych zaleca się wykonanie parkietów taflowych na podstawie zachowanej ikonografii, w pomieszczeniach komunikacyjnych dopuszcza się podłogi deskowe, a w gospodarczych i sanitarnych posadzki ceramiczne dostosowane do zabytkowego charakteru budynku.

19. Dopuszcza remont tynków i okładzin ceramicznych na ścianach wewnętrznych, przy czym zaleca się stosowanie tradycyjnych tyków na bazie zapraw wapiennych i farb krzemianowych oraz płytek ceramicznych dostosowanych do zabytkowego charakteru budynku.

UZASADNIENIE

Pan Dariusz Koniecko, Dyrektor Zespołu Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie, wnioskiem z dnia 6 grudnia 2019 r. wystąpił do Delegatury w Łomży Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku o wydanie zaleceń konserwatorskich, w związku z planowanym remontem zabytkowego dworu w Nieckowie. Do przedmiotowego wystąpienia załączone zostały następujące dokumenty: wypis z kartoteki budynków, wypis z rejestru gruntów oraz wydruk z księgi wieczystej nr LMIG/00029420/4 wygenerowanej ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości, uprawniające do występowania z wnioskiem,

W dniu 7 stycznia 2020 r. przeprowadzone zostały oględziny dworu, podczas których ustalono, że w budynku dworu znajdują się pomieszczenia, w których prowadzone są zajęcia praktyczno-dydaktyczne, a część pomieszczeń jest nieużytkowana (poddasze). Dwór i dawna oficyna nie są ze sobą skomunikowane. Pokrycie dachu i obróbki blacharskie są nieuszczelne, rynny i rury spustowe są nieuszczelne i niedrożne. Na sufitach i ścianach widoczne są zacieki. Na ścianach zewnętrznych, obok zacieków, w partiach górnych, widoczne są oznaki kapilarnego podciągania wody w formie ciemniejszych plam i zielonego nalotu (powłoki glonów i porostów). Wokół ścian zewnętrznych budynku wykonana została betonowa opaska, obecnie popękana. Opaska ta, jak i teren wokół budynku mają niewłaściwie ukształtowane spadki. Zjawisko tzw. wody odbitej, jak kapilarne podciąganie wody w gruncie, powoduje zawilgocenie ścian przyziemia. Ceramiczne posadzki schodów zewnętrznych ganku i tarasu są popękane i odspojone od podłoża.

W celu opracowania niniejszych zaleceń wykorzystano następujące opracowania:

1. Inwentaryzacja architektoniczno-konserwatorska dworku drewnianego z dobudówką w Nieckowie – wykonana przez mgr inż. arch. Igora Janczuka z zespołem, Białystok 1981.
2. Analizy, studia wstępne i wytyczne konserwatorskie założeń dworsko-ogrodowych w Nieckowie – wykonane przez mgr inż. Ewę Bończak-Kucharczyk, Białystok 1982.